

Διεθνής Εταιρεία Φίλων
Νίκου Καζαντζάκη
SYNTHESIS
Ενημερωτικό Δελτίο

№ 5

αύγουστος 2004

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Ένα απόσπασμα από την Αναφορά στον Γκρέκο

Θυμώμαι καλά: προτού να συμπονεύσω τον άνθρωπο, ένιωσα μέσα μου την ντροπή. Ντρέπομουν να βλέπω τον πόνο του ανθρώπου, κι εγώ να μάχουμαι να μετουσιώνω όλη ετούτη τη φρίκη σ' εφήμερο μάταιο θέαμα. Έλεγα: «Δεν είναι αλήθεια, μην παρασυρθείς κι εσύ σαν τους απλοϊκούς ανθρώπους και πιστέψεις πείνα και χορτασμός, χαρά και πόνος, ζωή και θάνατος, όλα φαντάσματα!» Το 'λεγα και το ξανάλεγα, μα όσο κοιτάζα τα παιδιά που πεινούσαν κι έκλαιγαν και τις γυναίκες με τα βουλιασμένα μάγουλα και τα μάτια τα γεμάτα μίσος και πόνο, η καρδιά μου σιγά σιγά έλιωνε. Παρακολουθούσα με συγκίνηση την απροσδόκητη μέσα μου αλλαγή. Στην αρχή χτύπησε στην καρδιά μου η ντροπή, ύστερα η συμπόνια: άρχιζα να νιώθω τον πόνο των άλλων σαν δικό μου πόνο· κι ύστερα ήρθε η αγανάχτηση· κι ύστερα, η δίψα δικαιοσύνης. Κι απάνω απ' όλα, η ευθύνη: εγώ φταίω, έλεγα, για όλη την πείνα του κόσμου, για όλη την αδικία: εγώ έχω την ευθύνη.

Τι να κάμω; Έβλεπα πως το χρέος μου μετατοπίζονταν· πλάταινε ο κόσμος, αγρίευε η ανάγκη, ένιωσα πως ήταν φυλακισμένο σ' ένα κορμί, σε μιαν ψυχή το χρέος και πλαντούσε. Τι να κάμω; Κατά πού να πάρω; Βαθιά μου ήξερα τι έπρεπε να κάμω, μα δεν τολμούσα να το φανερώσω· ενάντια στη φύση μου φαίνονταν ο δρόμος αυτός, και δεν ήμουν σίγουρος αν μπορεί ο άνθρωπος να ξεπεράσει, με την αγάπη, με τον αγώνα, το φυσικό του. Έχει άραγε, διαλογίζουμουν, έχει ο άνθρωπος τόση δημιουργική δύναμη; Κι αν έχει, καμιά πια δεν του μένει δικαιολογία αν δε σπάξει, στις κρίσιμες στιγμές, τα σύνορά του.

Τις δύσκολες αυτές μέρες που μοχτούσα, ενάντια στη φύση μου, να ξεπεράσω το μισητό εγώ και να πασκίσω ν' αλαφρώσω τον πόνο του ανθρώπου, πέρασε από το νου μου μια τρισεύγενη μορφή θυσίας κι αγάπης, λες κι ήθελε να μου δείξει το δρόμο· και θυμήθηκα ένα λόγο που είπα μια μέρα: «Πρέπει πάντα ν' ακούμε την κραυγή του ανθρώπου να μας φωνάζει: Βοήθεια!»

Ο Νίκος Καζαντζάκης σεναριογράφος

Δεν είναι αρκετά γνωστό ότι ο μεγάλος Κρητικός έγραψε πολλά σενάρια για τον κινηματογράφο, αλλά κανένα δεν γυρίστηκε κινηματογραφική ταινία. Από τα κείμενα του Παντελή Πρεβελάκη, πνευματικού γιου του Καζαντζάκη και τις έρευνες του κ. Γιώργου Ανεμογιάννη, ιδρυτή του Μουσείου Καζαντζάκη (βλ. *Le Regard cretois*, τεύχος 3, Μάιος 1991, σ. 53-61) μάθαμε ότι τα σενάρια είναι εννέα: *Το κόκκινο μαντίλι*, *Άγιος Παχώμιος* και *Σία, Μωάμεθ* (γράφτηκε στα γαλλικά και δημοσιεύτηκε στο *Le Regard cretois*, τεύχος 15, Ιούλιος 1997, σ. 8-31), *Μια έκλειψη ηλίου*, *Λένιν*, *Βούδας*, *Δον Κιχώτης*, *Δεκαήμερον*, *Αιώνια Ελλάδα* (σχέδιο σεναρίου).

Μεταφράσεις στα φινλανδικά

(δημοσιεύτηκαν στο Ελσίνκι)

Ευχαριστούμε τον κ. Ανδρέα Δούλο, εκπρόσωπο του γραφείου τύπου της Ελληνικής Πρεσβείας στο Ελσίνκι, που μας έστειλε τον παρακάτω κατάλογο:

**Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, μετάφ. Vappu Roos, Tammi, 1954

**Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, μετάφ. Juho Tervonen, Tammi, 1952

**Ο τελευταίος πειρασμός*, μετάφ. Elvi Sinervo, Tammi, 1957

**Ο Καπετάν Μιχάλης*, μετάφ. Elvi Sinervo, Tammi, 1981

**Ο φτωχούλης του Θεού*, μετάφ. Pentti Saarikoski, Tammi, 1961

**Αναφορά στον Γκρέκο*, μετάφ. Aarno Peromies, Tammi, 1966

*Οι αδερφοφάδες, μετάφ. Kyllikki Villa, Tammi, 1967

*Ασκητική, μετάφ. Sirkka Saksa, Unio mystica, 1997.

Πανεπιστήμια

• **Κίεβο.** Η δις Svitlana Pereplotchikova, μέλος της Εταιρείας, υπεστήριξε επιτυχώς, στις 24 Ιουλίου 2004, στο Εθνικό Πανεπιστήμιο του Κίεβου *Taras Shevchenko*, τη διατριβή της με θέμα: *Πώς να αποδοθούν σε ουκρανική γλώσσα το ιδίωμα και το προσωπικό ύφος του Νίκου Καζαντζάκη;*

• **Τιφλίδα.** Ο κ. Zurab Vacheishvili, Πρόεδρος του Γεωργιανού Τμήματος της Εταιρείας, δίδαξε, κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του τρέχοντος έτους, στους φοιτητές του 4^{ου} έτους του Κρατικού Πανεπιστημίου, τη ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη.

• **Μαδρίτη.** Η δις Cristina Mayorca Runao ετοιμάζει διατριβή στο Πανεπιστήμιο Complutense της Μαδρίτης με θέμα: *Το ιδεολογικό υπόβαθρο της Οδύσσειας του Νίκου Καζαντζάκη.*

Θέατρο

Ο ΖΟΡΜΠΙΑΣ...ΚΙ ΕΓΩ! είναι μία δραματική κωμωδία σε ελεύθερη διασκευή από το βιβλίο του Νίκου Καζαντζάκη *Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά* και σε σκηνοθεσία του Gérard Sanchez, διευθυντή του θεατρικού ομίλου *Compagnie de l'Energumène*. Το έργο αυτό παίχτηκε στις 3 Αυγούστου 2004 στο Montagnac (νομός Hérault, Γαλλία). Το κοινό ενθουσιάστηκε από το παγκόσμιο μήνυμα ελευθερίας που αναδύεται από το έργο, από την ωδή προς τη Μεσόγειο και από μία πολύ επιτυχή διανομή ρόλων, διεθνούς χαρακτήρα: Elena Papulino (Ιταλία), Benoît Roland (Βέλγιο), Gérard Sanchez (Γαλλία) και Maril Van den Broek (Κάτω Χώρες). Αξίζει σπουδήποτε να το δείτε! Για σχετικές πληροφορίες ως προς την παράσταση, μπορείτε να έλθετε σε επαφή με: *Compagnie de l'Energumène*, 23; avenue de la Terrasse, 34230 Le Pouget, France, τηλ. και fax: ++ 334 67 88 66 25, e-mail: energumene@tiscali.fr

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η κα Κλαίρη Αγγελίδου, τέως Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, ευαίσθητη ποιήτρια και επίτιμο μέλος της Εταιρείας, μας παραχώρησε μία συνέντευξη. Την ευχαριστούμε.

Μπορείτε να παρουσιαστείτε με λίγα λόγια;

Είδα το φως σ' ένα μικρό χωριό της επαρχίας Λευκωσίας, τη Νήσου. Φοίτησα στο Δημοτικό και το Γυμνάσιο Αμμοχώστου και αργότερα στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αγωνιστήκαμε μαζί με το σύζυγό μου Νίκο Αγγελίδη τέσσερα ολόκληρα χρόνια για την ελευθερία της πατρίδας μας από την αγγλική αποικιοκρατία. Μετά τον Αγώνα, ο σύζυγός μου υπηρέτησε σαν βουλευτής στη Βουλή των Αντιπροσώπων 10 χρόνια. Τα χάσαμε όλα με την τουρκική εισβολή και βρεθήκαμε πρόσφυγες στη Λεμεσό. Αρχίσαμε τη ζωή μας από την αρχή. Εργάστηκα 35

ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

χρόνια σαν εκπαιδευτικός. Δίδαξα ελληνικά, αρχαία και νέα, ιστορία, λατινικά, ψυχολογία. Στα 1991 εκλέγομαι βουλευτής και το 1993 διορίζομαι Υπουργός ως το 1997.

*Και το μεγάλο σας ενδιαφέρον για το έργο του Νίκου Καζαντζάκη; Νεαρή φοιτήτρια ανακάλυψε τον Νίκο Καζαντζάκη. Διάβαζα ασταμάτητα κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη. Έγινε ένα κομμάτι του εαυτού μου. Ανυπόταχτος, αναζητητής, πνεύμα αδίσταχτο, οδοιπόρος ακούρατος στην αναζήτηση της θεότητας, της ενότητας με το Σύμπαν. Ήταν ό,τι κι εγώ αναζητούσα. Όσο διάβαζα τα βιβλία του, τόσο αγαπούσα τον άνθρωπο και τον χώρο που τον γέννησε, την Κρήτη. Το πρώτο βιβλίο που διάβασα, ήταν ο *Καπετάν Μιχάλης*. Ένωσα συγκλονισμό για το πάθος για ελευθερία, το ατέλειωτο ψυχικό πάλεμα με την ανταρχική δύναμη του πατέρα του. Πάλευαν δυο θεριά. Ακολούθησαν η *Αναφορά στον Γκρέκο*, οι *Αδερφοφάδες*, ο *Φτωχούλης του Θεού*. Πάλεψα να νιώσω στο μεδούλι μου την *Ασκητική*. Διάβαζα, ξαναδιάβαζα. Και τώρα ακόμη δεν ξέρω, αν δεν χρειάζεται να την ξαναδιαβάσω. Νομίζω ναί. Ποτέ δεν έχει τελειωμό. *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*: τόσες αντιθέσεις ανάμεσα στο καλό και το κακό. *Ο Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, με μάγεψε. Τόσο αληθινό, μ' εκείνους τους ζουμερούς διαλόγους. Η ζωή με τον Ζορμπά στο ορυχείο γίνεται μια ανεξάντλητη πηγή στοχασμών, προβλημάτων, αλλά και αποφάσεων. Ο υπεράνθρωπος του Νίτσε τον ακολουθεί σ' όλη τη ζωή του, είναι ο νέος σπόρος, σκοπός της ζωής του, που τον οδηγεί στη λύτρωση. Τα θεατρικά του έργα, διαμάντια αληθινά, τα διάβασα αργότερα, όταν ήμουν καθηγήτρια. Έδινε εργασίες στις μαθήτριάς μου. Εκείνες ξαφνιάστηκαν. Ρουφούσαν τις σελίδες κυριολεκτικά. Είχαμε ατέλειωτες συζητήσεις, εξηγούσα και προβληματιζόμουν ταυτόχρονα. Το τεράστιο έργο του, την *Οδύσσεια*, έκανα σχεδόν ένα μήνα να τη διαβάσω. Τη χάρηκα και τώρα χαιρόμαι όταν διαβάζω αποσπάσματα. Έδωσε τον καλύτερο εαυτό του. Ένα απόπειμα του 1957, πληροφορηθήκα το θάνατό του. Έκλαψα πολύ, θρήνησα ένα φίλο, ένα αγωνιστή, όπως και μας. Εμείς προσπαθήσαμε να διώξουμε ένα υπαρκτό εχθρό, εκείνος προσπαθούσε να λευτερώσει την ψυχή του από το δέος, να κατασταλάξει στη θεότητα, το Αιώνιο Όν. Είναι για μένα ο Νίκος Καζαντζάκης ένας από τους μεγαλύτερους στοχαστές, παλιούς και σύγχρονους, ένας πνευματικός μελέτητής, ένας υπεράνθρωπος, που σήκωσε στην πλάτη του όλο τον πόνο, κι όλους τους αγώνες της Ελλάδας, αλλά και του κόσμου. Μια απροσκήνητη ψυχή που πορεύεται μέσα στους αιώνες.*

ΟΙ ΠΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΣ

Ένατη Τακτική Γενική Συνέλευση

Θα πραγματοποιηθεί στη Λευκωσία, στις 11 Δεκεμβρίου 2004. Τα μέλη θα επεξεργαστούν το πρόγραμμα της Εταιρείας για τα προσεχή έτη, θα ανακηρύξουν επίτιμα μέλη και θα εκλέξουν τη νέα Συντονιστική Επιτροπή. Στο τέλος της συνέλευσης θα παρουσιαστεί το νέο βιβλίο της κας Μαρίας Μιχαηλίδου, εκπαιδευτικού και μέλους της Εταιρείας, με τίτλο: *Νίκος Καζαντζάκης-Γιώργος Σεφέρης: δύο κορυφαίοι της λογοτεχνίας γράφουν για τα παιδιά*. Στις 9 Δεκεμβρίου θα διοργανωθεί ποιητική βραδιά στο Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο. Τέλος, από τις 4 έως τις 18 Δεκεμβρίου, ο κ. Χρίστος Σανταμούρης, ζωγράφος και χαράκτης, θα εκθέσει τα έργα του εμπνευσμένα από την *Ασκητική* και την *Οδύσσεια*.

Ενημερωτικά δελτία των Τμημάτων

Συγχαίρουμε τα ακόλουθα Τμήματα που δημοσιεύουν ενημερωτικά δελτία: Γεωργιανό, Ελληνικό, Κυπριακό, Μολδαβικό, Ουκρανικό και του Σίδνεϊ.

Εκδηλώσεις

Ευχαριστούμε θερμά τα μέλη μας και τους συμπαθούντες, καθώς και τους συνδιοργανωτές, που εξακολουθούν να προωθούν αφιλοκερδώς στις πέντε ηπείρους το έργο του μεγάλου Κρητικού.

✓ **Ηνωμένες Πολιτείες.** Το έργο του Καζαντζάκη και οι δραστηριότητές μας συνεχίζουν να προκαλούν το ενδιαφέρον ολοένα και μεγαλύτερου κοινού. Έτσι, χάρη στην υποστήριξη των Γενικών Προξένων της Ελλάδας στη Βοστώνη και το Σικάγο, θα διοργανωθούν εκδηλώσεις τον Μάιο 2005.

✓ **Καναδάς.** Τα τρία Τμήματα – σε συνεργασία με τα Προξενεία της Ελλάδας, τους συλλόγους Κρητών και τις ελληνικές κοινότητες – εξακολουθούν με υπευθυνότητα τις δραστηριότητές τους. **Το Τμήμα του Τορόντο** υποδέχτηκε στις 2 Ιουνίου την κα Αθηνά Βουγιούκα, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής, η οποία έκανε διάλεξη με θέμα *Το μυθιστορηματικό έργο του Καζαντζάκη*. Το κοινό ανταποκρίθηκε με θερμότητα στην ομιλία της. Εξάλλου, η υπεύθυνη του Τμήματος, κα Αγγελική Σκέμπη, μας επισμαίνει ότι τα μέλη και οι συμπαθούντες συγκεντρώνονται κάθε μήνα και μελετούν ένα έργο του Καζαντζάκη. Έτσι, έχουν ήδη συζητήσει για τα έργα: *Όφης και Κρίνο*, *Συμπόσιον*, *Τόντα-Ράμπα*, *Ο Βραχόκηπος*. **Τμήμα του Βανκούβερ.** Η Πρόεδρος του Τμήματος, κα Kerstin Jentsch-Mancor, ανέλαβε επιτυχώς, στις 18 Φεβρουαρίου, το βιβλίο του Καζαντζάκη *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*. Η δεύτερη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στις 2 Ιουνίου. Η κα Αθηνά Βουγιούκα έκανε διάλεξη ενώπιον πολυπληθούς κοινού με θέμα: *Εισαγωγή στη ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη*. **Το Τμήμα του Μοντρεάλ**, υπό τη δυναμική διεύθυνση του Δρα Νίκου Μεταλληνού, διοργάνωσε δύο διαλέξεις της κας Αθηνάς Βουγιούκα. Στις 28 Μαΐου, μίλησε στο Τμήμα Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Concordia με θέμα: *Οι πνευματικές σχέσεις ανάμεσα στον Καζαντζάκη και τον Πρεβελάκη*. Στις 29 Μαΐου, στην ελληνική κοινότητα, ανέπτυξε το θέμα *Η συμβολή του Πρεβελάκη στη δημιουργία και διάδοση του έργου του Καζαντζάκη*. Αυτές οι εκδηλώσεις ξεπέρασαν κάθε προσδοκία των διοργανωτών, τόσο ως προς τη μεγάλη προσέλευση του κοινού, όσο και ως προς την ποιότητα των ομιλιών.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

✓ **Αργεντινή.** Πολλές εκδηλώσεις του Τμήματος, του οποίου ηγείται αποτελεσματικά ο κ. Γεώργιος Σουβατζής, πραγματοποιήθηκαν ή θα πραγματοποιηθούν: 16 Απριλίου 2004 (στα πλαίσια της 30ής Έκθεσης Βιβλίου στο Μπουένος Άιρες και με τη συνδρομή της Ελληνικής Πρεσβείας), ο καθηγητής φιλολογίας και συγγραφέας Sebastian Dozo Moreno μίλησε με θέμα: *Η επικαιρότητα της σκέψης του Νίκου Καζαντζάκη*. Στις 3 Αυγούστου, το Τμήμα έλαβε μέρος στο Φεστιβάλ Φωτογραφίας. Στις 17 Αυγούστου, ο καθηγητής Carlos Spinedi, σε συνεργασία με τον Ελληνικό Πολιτιστικό Σύλλογο «Καρυάδες», ανέπτυξε το θέμα *Οι περιπέτειες του Οδυσσέα, από τον Όμηρο μέχρι τον Καζαντζάκη*. Τέλος, στις 4 Νοεμβρίου, ο κ. Jorge Criado, κοινωνιολόγος, θα μιλήσει για την *Αλληλεγγύη στη σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη*.

✓ **Βραζιλία.** Η εκδήλωση που είχε προβλεφθεί για τις 7 και 8 Ιουνίου θα πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο. Εξάλλου, ευχαριστούμε τη δίδα Solange Pineiro, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Τμήματος, η οποία δέχτηκε να αναλάβει εφεξής τη δημοσίευση στα πορτογαλικά του δελτίου *SYNTHESIS*.

✓ **Περσό.** Στις 17, 18 και 19 Ιουλίου 2004, η θεατρική ομάδα του Μπουένος Άιρες του Jorge Dermitzakis, μέλους της Εταιρείας, παρουσίασε στη Λίμα με επιτυχία τον *Αλέξη Ζορμπά*. Αυτό το θέαμα οργανώθηκε και παρουσιάστηκε υπό την αιγίδα του κ. Βασίλη Σημαντηράκη, Πρέσβη της Ελλάδας, και του Αργεντινού Τμήματος της Εταιρείας, το οποίο εκπροσωπούσε ο πρόεδρός του κ. Γεώργιος Σουβατζής.

✓ **Μεξικό.** Το Μεξικανικό Τμήμα συνεχίζει την εξαιρετική εργασία του. Έτσι, διοργάνωσε, στις 17 Ιουνίου, προβολή του κινηματογραφικού έργου *Celui qui doit mourir (Ο Χριστός ξανασταυρώνεται)*. Επακολούθησε συζήτηση.

✓ **Ουρουγουάη.** Το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος, που συνεδρίασε στις 3 Ιουνίου και 11 Αυγούστου, ετοίμασε το πρόγραμμα των προσεχών δραστηριοτήτων του. Εξάλλου, ευχριστούμε την κα Margarita Larriera, Πρόεδρο του Τμήματος, η οποία δέχτηκε να αναλάβει τη δημοσίευση στα ισπανικά του δελτίου *SYNTHESIS*.

ΑΦΡΙΚΗ

✓ **Νότιος Αφρική.** Πάνω από 300 άτομα έλαβαν μέρος, στις 28 Μαΐου 2004, στο Γιοχάνεσμπουργκ, στην εκδήλωση που διοργανώθηκε από το Νοτιοαφρικανικό Τμήμα της Εταιρείας και το Λύκειο των Ελληνίδων (προεδρευόμενο με επιτυχία από την κα Νίκη Σουρή) με θέμα: *Ο Νίκος Καζαντζάκης και ο Οδυσσεύς Ελύτης*. Το πρόγραμμα παρουσίασε ο κ. Γεώργιος Μαζαράκης, δημοσιογράφος και παραγωγός. Αξιοσημείωτες ήταν οι παρεμβάσεις μελών του τοπικού Τμήματος, του καθηγητή Benjamin Hendrickh με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και η βυζαντινή ιδεολογία* και της κας Μαριλένας Πιπερίδου-Τριανταφύλλου, λέκτορα, με θέμα *Ο ρόλος της μουσικής και του χορού στο Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*. Ο κ. Ρένος Σπανούδης, ηθοποιός, διάβασε αποσπάσματα από αυτό το βιβλίο. Η ομάδα χορού και τραγουδιού του Λυκείου των Ελληνίδων μάγεψε το κοινό. Την εκδήλωση έκλεισε ο Σεβασμότης κ. Σεραφείμ, ορθόδοξος Μητροπολίτης του Γιοχάνεσμπουργκ και της Πραιτώριας.

✓ **Αιθιοπία.** Με τη βοήθεια του κ. Διονυσίου Κουντουρέα, Πρόσβη της Ελλάδας, η πρώτη εκδήλωση της Εταιρείας θα πραγματοποιηθεί στην Αντίς-Αμπέμπα τον Φεβρουάριο 2005.

✓ **Μαδαγασκάρη.** Για πρώτη φορά στη χώρα αυτή, θα τιμηθεί ο Νίκος Καζαντζάκης στις 20 Νοεμβρίου. Οι διοργανωτές (η Εταιρεία μας, το Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο και η ελληνική κοινότητα του Ανταναναρίβο) ετοιμάζουν προβολή βίντεο και της κινηματογραφικής ταινίας *Ζορμπάς ο Έλληνας*, καθώς και διάλεξη του κ. Γεωργίου Στασινάκη με θέμα: *Το έργο, η σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη και οι σχέσεις του με τη Γαλλία και την Αφρική*.

✓ **Σενεγάλη.** Πολλοί συγγραφείς, ποιητές, δημοσιογράφοι και φοιτητές έλαβαν μέρος στη δεύτερη εκδήλωση της Εταιρείας που πραγματοποιήθηκε στο Ντακάρ στις 30 Μαΐου 2004, στα γραφεία του Συλλόγου Συγγραφέων της Σενεγάλης. Συμφωνήθηκε να διοργανωθεί το 2005 διεθνές συνέδριο με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και ο Léopold Sendar Senghor: ομοιότητες και διαφορές*.

ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

✓ **Αίγυπτος.** Η υποστήριξη των ελληνικών μορφωτικών κέντρων στο Κάιρο και γαλλικού στην Αλεξάνδρεια, καθώς και του Συλλόγου «Πτολεμαίος» της Αλεξάνδρειας, θα επιτρέψει στον κ. Γεώργιο Στασινάκη να κάνει διαλέξεις στο Κάιρο (27 Νοεμβρίου) και στην Αλεξάνδρεια (29 και 30 Νοεμβρίου). Εξάλλου, τα μέλη θα εκλέξουν, στις 28 Νοεμβρίου στο Κάιρο, το νέο διοικητικό συμβούλιο του Τμήματος.

✓ **Ιορδανία.** Χάρη στην κα Μαρία Δραγατάκη, δυναμική Πρόεδρο του Συλλόγου Ελληνίδων της Ιορδανίας, θα τιμηθεί ο Καζαντζάκης στο Αμμάν στις 25 και 26 Νοεμβρίου. Προβλέπονται: προβολή βίντεο για τη ζωή και το έργο του μεγάλου Κρητικού και της κινηματογραφικής ταινίας *Ζορμπάς ο Έλληνας*, καθώς και διάλεξη του κ. Γεωργίου Στασινάκη με θέμα *Το έργο, η σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη και οι σχέσεις του με τον αραβο-μουσουλμανικό κόσμο*.

✓ **Λίβανος.** Ο κ. Γεώργιος Στασινάκης, προσκεκλημένος της Γαλλικής Μορφωτικής Αποστολής στα πλαίσια της έκθεσης βιβλίου της Βηρυτού, θα μιλήσει στις 29 Οκτωβρίου με θέμα: *Το έργο, η σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη και οι σχέσεις του με τη Γαλλία και τον αραβικό κόσμο*. Στις 30 Νοεμβρίου, τα μέλη θα εκλέξουν το νέο Διοικητικό Συμβούλιο.

✓ **Σουδάν.** Μετά τις πρώτες εκδηλώσεις τον περασμένο Οκτώβριο, το Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο του Χαρτούμ πρόσφερε και πάλι τη φιλοξενία του, στις 11 Μαρτίου 2004, για την προβολή

της κινηματογραφικής ταινίας *Ζορμπάς ο Έλληνας*. Ήταν μια ευκαιρία για να παρουσιαστεί στο σουδανικό κοινό η Εταιρεία και η τρίγλωσση έκδοση (στα αραβικά, στα γαλλικά και στα ελληνικά) του άρθρου του κ. Γεωργίου Στασινάκη που είχε δημοσιευτεί στο *Regard crétois* (τεύχος 19, Ιούλιος 1999) με θέμα *Οι σχέσεις του Καζαντζάκη με τον Αραβο-μουσουλμανικό κόσμο*. Την έκδοση αυτή πραγματοποίησε το Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο. Ήταν μια πολύ συγκινητική στιγμή για τον κ. Αλέξανδρο Τσάκο, αντιπρόσωπο της Εταιρείας, όταν παρακολουθούσε στην πρωτεύουσα των δύο Νείλων αυτό το κινηματογραφικό έργο που περιγράφει με εκπληκτικό τρόπο την ελληνική ψυχή. Ήταν επίσης μεγάλη τιμή όταν ακούσαμε τον κ. Thierry Quinquetton, Διευθυντή του Γαλλικού Μορφωτικού Κέντρου, να δηλώνει ότι «ο Καζαντζάκης ήταν ένας μεγάλος γαλλόφωνος συγγραφέας διότι ήταν ένα πολύ μεγάλος Έλληνας συγγραφέας!»

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

✓ **Ουζμπεκιστάν. Τμήμα Μπουχάρας.** Ο κ. Soukhrob Bobokalonov, Πρόεδρος του Τμήματος, έκανε δύο επιτυχημένες διαλέξεις στην Μπουχάρα (20 Μαρτίου) και στο Σιρίνε (15 Μαΐου). **Τμήμα Σαμαρκάνδης.** Ο καθηγητής Hamdam Arzikoulov, Πρόεδρος του Τμήματος, διοργάνωσε με επιτυχία στις 22 Μαΐου εκδήλωση που περιελάμβανε την προβολή βίντεο για τον Καζαντζάκη, την παρουσίαση από τον καθηγητή Abdimourad Kouchibaev της μετάφρασης στα ουζμπεκικά (πρώτη σ' αυτή τη γλώσσα) του μυθιστορήματος *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, καθώς και σχόλια του καθηγητή Abdouvali Echkooboulov για τις καλλιτεχνικές και εκπαιδευτικές όψεις αυτής της εργασίας. **Τμήμα Τασκένδης.** Θα εκλεγεί νέα ομάδα τον προσεχή Οκτώβριο.

✓ **Τουρκμενιστάν.** Τα μέλη εξέλεξαν στις 18 Ιουνίου 2004 τη δίδα Svetlana Saidona Πρόεδρο του Τμήματος. Τη διαβεβαιώνουμε για την πλήρη υποστήριξή μας.

ΚΑΥΚΑΣΟΣ

✓ **Αζερμπαϊτζάν.** Χάρη στο Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο, θα τιμηθεί και πάλι ο Νίκος Καζαντζάκης στις 30 Σεπτεμβρίου στο Μπακού. Με την ευκαιρία αυτή, θα εκλεγεί το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος.

ΩΚΕΑΝΙΑ

✓ **Αυστραλία. Τμήμα Μπρισμπέιν.** Ο κ. Alfred Vincent, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής, θα δώσει διάλεξη στις 22 Οκτωβρίου 2004 με θέμα *Η όπερα Το Ελληνικό Πάθος του Bohuslav Martinu και Ο Χριστός ξανασταυρώνεται του Νίκου Καζαντζάκη*. **Τμήμα Σίδνεϊ.** Επισημαίνουμε δύο εκδηλώσεις με θέμα *Τα πρόσωπα του Καζαντζάκη* (15 Φεβρουαρίου) και *Ο Ζορμπάς συναντά τον Δον Κιχώτη* (20 Μαρτίου). Περίπου 150 άτομα παρακολούθησαν αυτή την τελευταία, πολύ πρωτότυπη, εκδήλωση, την οποία παρουσίασε ο κ. Alfred Vincent. Στις 6 Οκτωβρίου, η κα Ερασμία Παπαγεωργίου θα μιλήσει για την τραγωδία *Κωνσταντίνος Παλαιολόγος* και στις 4, 5 και 6 Νοεμβρίου το Τμήμα θα παρουσιάσει τον *Πρωτομάστορα*. **Τμήμα Μελβούρνης.** Χάρη στη βοήθεια του κ. Αντωνίου Τσουρδαλάκη, τον οποίο ευχαριστούμε θερμά, το Τμήμα θα επαναλάβει προσεχώς τις δραστηριότητές του. **Τμήμα Αδελαΐδας.** Η απουσία υπευθύνου δεν επιτρέπει για την ώρα τη διοργάνωση εκδηλώσεων. ✓ **Νέα Ζηλανδία.** Το Τμήμα ξαναρχίζει τις δραστηριότητές του. Προβλέπει τη διοργάνωση εκδήλωσης στο Ουέλιγγτον το προσεχές φθινόπωρο.

ΕΥΡΩΠΗ

✓ **Αλβανία.** Στις 27 Σεπτεμβρίου, θα λάβει χώρα διάλεξη στο Πανεπιστήμιο Τιράνων, καθώς και συγκέντρωση των μελών.

✓ **Αυστρία.** Η πρώτη εκδήλωση του νέου Αυστριακού Τμήματος, με υπεύθυνο τον κ. Λάμπρο Μουστακάκη, θα πραγματοποιηθεί στο Λιντς, στις 4 Οκτωβρίου. Προβλέπονται: προβολή βίντεο και διάλεξη.

✓ **Βουλγαρία.** Ο κ. Kytil Topalov, τέως πρόεδρος, συγγραφέας και καθηγητής πανεπιστημίου, εξελέγη Πρόεδρος του Βουλγαρικού Τμήματος της Εταιρείας. Τον διαβεβαιώνουμε για την πλήρη υποστήριξή μας.

✓ **Γαλλία.** Δύο εκδηλώσεις θα πραγματοποιηθούν στην Κορσική τον Σεπτέμβριο: στις 10, στο Αιάκιο και στις 11, στο Καργκέζε. Στην Αντίμπ, στις 27 Ιανουαρίου 2005, θα τιμηθεί η Ελένη Καζαντζάκη.

✓ **Γερμανία.** Μετά το Μόναχο, στις 6 Ιουλίου, πραγματοποιήθηκε και δεύτερη εκδήλωση στο Βερολίνο στις 21 Αυγούστου. Οι εκδηλώσεις αυτές επέτρεψαν την επανενεργοποίηση του Τμήματος και την προετοιμασία εκδηλώσεων.

✓ **Δανία.** Το Δανικό Ινστιτούτο Αθηνών, σε συνεργασία με την Εταιρεία μας, το Πανεπιστήμιο της Κοπεγχάγης και τον Ελληνο-δανικό Σύνδεσμο «Μελίνα», θα διοργανώσει στην Κοπεγχάγη, στις 6 Νοεμβρίου, ημερίδα: *Τιμή στον Νίκο Καζαντζάκη*. Θα εξεταστούν διάφορες πλευρές του έργου του – μυθιστορήματα, ποίηση, θέατρο, ταξίδια. Προβλέπεται επίσης ένα μουσικό μέρος, καθώς και προβολή κινηματογραφικής ταινίας. Συγχαρητήρια στην κα Παναγιώτα Γούλα, διοργανώτρια αυτής της εκδήλωσης.

✓ **Δημοκρατία της Τσεχίας.** Στις 10 Ιανουαρίου, το Τμήμα, σε συνεργασία με την ελληνική κοινότητα της Πράγας, διοργάνωσε διάλεξη της κας Διάνας Παρασκευοπούλου με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και ο κινηματογράφος*.

✓ **Ελλάδα. Αίγινα:** η Εταιρεία και η οικογένεια Κουτουλάκη, ιδιοκτήτρια του σπιτιού όπου έζησε ο Καζαντζάκης, θα τον τιμήσουν στις 18 Σεπτεμβρίου. Η κα Αθηνά Βουγιούκα θα μιλήσει για τον *Καζαντζάκη στην Αίγινα*, ο κ. Δημήτριος Σιγαλός, τενόρος και η κα Ερμιόνη Νάστου, πιανίστρια, θα ερμηνεύσουν έργα του κ. Φαίδωνα Πρίφτη, μουσικού και επατίμου μέλους της Εταιρείας, εμπνευσμένα από τις *Τερτσίνες* του Καζαντζάκη. Τέλος, θα εντοιχιστεί αναμνηστική πλάκα. **Αθήνα:** ο κ. Γεώργιος Στασινάκης θα δώσει διάλεξη στην Διπλωματική Ακαδημία στις 13 Οκτωβρίου. Στις 14 Οκτωβρίου, κατά τη διάρκεια βραδιάς που διοργανώνουν το Ινστιτούτο Θεβάντες και η Εταιρεία, η κα Νίνα Αγγελίδη, συγγραφέας και μεταφράστρια, θα διαβάσει στα ισπανικά ανέκδοτα ποιήματα του Καζαντζάκη και ισπανίων συγγραφέων μεταφρασμένα στα ελληνικά από τον Καζαντζάκη. Ο κ. Γεώργιος Στασινάκης θα μιλήσει με θέμα *Ο Καζαντζάκης και η Ισπανία*. **Χανιά:** στρογγυλή τράπεζα στις 20 Οκτωβρίου που διοργανώνεται από το Λύκειο των Ελληνίδων και το Ελληνικό Τμήμα της Εταιρείας, με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και ο λαϊκός πολιτισμός της Κρήτης*. Συμμετέχουν: οι κυρίες Ελευθερία Γιακουμάκη, εθνολόγος και Ζωή Μητσοτάκη, Πρόεδρος του Λυκείου και οι κύριοι Νίκος Ψιλάκης, δημοσιογράφος και συγγραφέας και Χριστόφορος Χαρολαμπάκης, καθηγητής πανεπιστημίου.

✓ **Κύπρος.** Η κα Νίκη Σολομωνίδου-Αναστασιάδη, μέλος του Κυπριακού Τμήματος, θα κάνει διάλεξη, τον Οκτώβριο 2004, για το μυθιστόρημα *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*.

✓ **Μολδαβία.** Περίπου 100 φοιτητές έλαβαν μέρος στις εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν στο από το Τμήμα. Ο κ. Viorel Comescu, ηθοποιός, διάβασε αποσπάσματα από την Αναφορά στον Γκρέκο. Η κα Cristina Grossu, Πρόεδρος του Τμήματος, και ο κ. Γεώργιος Στασινάκης παρουσίασαν το έργο του μεγάλου Κρητικού.

✓ **Ουκρανία.** Στις 4 Οκτωβρίου, στο Kharkiv, το Τμήμα θα συμμετάσχει σε εκδηλώσεις για τον μεγάλο Κρητικό. Προβλέπονται: προβολή βίντεο για τον Καζαντζάκη και παρεμβάσεις μελών του Τμήματος: η κα Svitlana Pereplotchikova θα μιλήσει για τις *Ουκρανικές μεταφράσεις του Καζαντζάκη*, ο κ. Andrei Savenko για *Σημαντικά στάδια στη δημιουργική πορεία του Καζαντζάκη* και ο κ. Serguei Feodossiev, συντάκτης του ενημερωτικού δελτίου του Τμήματος *Ζορμπάς*, για τον Καζαντζάκη στο Kharkiv.

✓ **Πολωνία.** Η καθηγήτρια κα Margarita Borowska, Πρόεδρος του Πολωνικού Τμήματος, έκανε τους τελευταίους μήνες πολλές διαλέξεις για τον Καζαντζάκη. Η προσεχής εκδήλωση του Τμήματος θα πραγματοποιηθεί στη Βαρσοβία, στις 23 Οκτωβρίου.

✓ **Ρουμανία.** Τα μέλη του Ρουμανικού Τμήματος θα συνεδριάσουν στο Βουκουρέστι στις 24 Σεπτεμβρίου για να προετοιμάσουν τις μελλοντικές εκδηλώσεις τους, να συζητήσουν για τις ρουμανικές μεταφράσεις του έργου του Καζαντζάκη και να εκλέξουν το Διοικητικό Συμβούλιο.

✓ **Τουρκία.** Οι πρώτες εκδηλώσεις της Εταιρείας, με ομιλητή τον κ. Γεώργιο Στασινάκη και με την υποστήριξη των Ελληνικών Προξενείων, του Ινστιτούτου Γαλλικών Σπουδών της Σμύρνης, του Πανεπιστημίου της Άγκυρας και των Ελλήνων εκπαιδευτικών συμβούλων, θα πραγματοποιηθούν στη Σμύρνη (7 Οκτωβρίου), στην Κωνσταντινούπολη (8 Οκτωβρίου) και στην Άγκυρα (11 Οκτωβρίου).

✓ **Φινλανδία.** Θα πραγματοποιηθεί στο Ελσίνκι συγκέντρωση των μελών και συμπαθούντων στις 5 Νοεμβρίου, για την εκλογή της νέας ομάδας.

✓ **Fygom (Σκόπια).** Πρώτη εκδήλωση στα Σκόπια στις 21 Σεπτεμβρίου. Προβλέπονται: προβολή βίντεο, διάλεξη του κ. Γεωργίου Στασινάκη με θέμα *Το έργο και η σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη* και η εναπόθεση ανθοδέσμης στον τάφο του Γιώργη (Αλέξη) Ζορμπά.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πληροφορηθήκαμε με λύπη μας το θάνατο δύο μελών της Εταιρείας μας: Του Πρέσβη José Augusto Seabra (Λισαβόνα) και της Liana Debeljia (Σίδνεϊ). Εκφράζουμε στις οικογένειές τους τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια.

Περιεχόμενα του τεύχους 29-Ιούλιος 2004

- Προλεγόμενα, από τον Michel Comte.
- Κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη: Ταξίδια: *Όρος Σινά* (συνέχεια), *Τοπίο της Ολυμπίας*, *Κεϋλάνη* και *Σιγκαπούρη*. Αλληλογραφία: *Επιστολές στον Bohuslav Martinu*.
- Ερευνες: Γιάννης Παπαϊωάννου, *Ο Καζαντζάκης και η μουσική*. Yves Le Gars, *Η γυναικεία μορφή στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη*.
- Μαρτυρίες: Πάνος Σγουρέας, *Πώς γνώρισα τον Καζαντζάκη και τον Ζορμπά*. Γιάννης Γουδέλης, *Ο Καζαντζάκης, ο Σικελιανός και ο Ζορμπάς στη Μάνη*. Yvette Renoux-Herbert, *Η Lise Ruauix και η Ελένη Καζαντζάκη διηγούνται*. Ελένη Κατσουλάκη, *Η σταύρωση του Νίκου Καζαντζάκη*.
- Δραστηριότητες της Εταιρείας (Ιανουάριος-Ιούλιος 2004).

SYNTHESIS, ενημερωτικό δελτίο. Δημοσιεύεται από τη Συντονιστική Επιτροπή της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, τρεις φορές το χρόνο, στα αγγλικά (υπεύθυνος: Alfred Vincent, Σίδνεϊ), γαλλικά (Γεώργιος Στασινάκης, Meyrin), ελληνικά (Αθηνά Βουγιούκα, Βούλα), ισπανικά (Margarita Larriera, Μοντεβίδεο), πορτογαλικά (Solange Pineiro, Sao Paulo) και ρωσικά (Margarita Madanova, Αλμάτι). Μακέτα: Michel Comte. Σκίτσο: Τάκης Καλμούχος. Dérdit légal: Αύγουστος 2004 (ISSN 1764-6103). Διευθύντρια έκδοσης: Françoise Braoudakis (Annemasse, Γαλλία). Ταχυδρομική διεύθυνση: B.P. 45, 01632 Saint-Genis-Pouilly Cedex, France. Τιμή: 1 ευρώ. FAX: ++4122 782 43 18. E-mail: georges.stassinakis@tiscali.ch